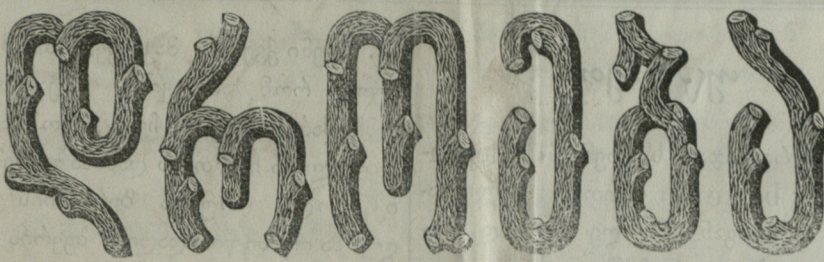

„დროების“ რედაქცია—სასახლის ქუჩაზე, დ. სა-
რაჯოვის სახლში.

წელიწადში ერთხელ გამოდის, რედაქციაშივე
ქუჩისში, ქილაძეების წიგნის მაღაზიაში: გარეშე
მცარეობათვის აღრესი: ГИФЛИСЬ, РЕД. „ДРОБЛА“

ფასი წლით 9 მ., 11 თვით 8 მ., 50კ. 10 თვით—
8 მ., 9 თვ.—7 მ., 50კ. 8 თვ.—7 მ., 7 თვ.—6 მ.
6 თვ.—5 მ., 5 თვ.—4 მ., 50კ. 4 თვ.—4 მ., 3
თვ.—3 მ., 2 თვ.—2 მ., 1 თვ.—1 მ.

ც. კ. ხომალტი „დროებისა“ დის 5 კაპიტი.

ბამოლის ყოველ-დღე ორშაბათს ბარდა.

ფასი განცხადებისა: მეოთხე გვერდზე სტრუქტურაზე
8 კ., პირველზე 16 კ. სრული უკანასკნელი გვერ-
დი 25 მანათი; პირველი 50 მ. რედაქციაში
წიგნისა ითვლება მათგან დაქვრივებისა და
ლობაზედ.

თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გასწავლის და შეამო-
ვებს დასაბუჯად გამოგზავნილ წერილებს. დაუბუჯად წერი-
ლებს რედაქცია ვერ დაუბრუნებს ავტორს.

Объявления изъ Россіи, Царства Польскаго и за-
границы принимаются только въ цент. конторѣ объявл.
Л. Метцль., Москва, Петровка, № 6.

შედეგი №-რი ბამოლა სმტმებრის 17

შინაური ქრონიკა

1880 წელს ქალაქმა აიღო ვა-
ლოდ 750,000 მან. იმ აზრით, რომ
უნდა აეწინებინა მნაცაქანოვისა მერი-
სა და მუხრანის ხიდება და აგრეთვე
ქალაქის სახლი. როგორც ვიცით ქა-
ლაქმა მხოლოდ ორი ხიდი გააკეთა:
მერისა და მნაცაქანოვისა და ქალა-
ქისათვის სახლი ააშენა. მუხრანიანთ
ხიდი კი გაუკეთებელი დაადგო, თუმ-
ცა ეს ხიდი უფრო საჭიროა ქალაქი
სათვის, ვიდრე ორივე გაკეთებული
ხიდი, რადგანაც ამით ორი ქალაქის
ნაწილი დაუახლოვდება ერთმანეთს და
მიმდევრულ-მომსახურელებს შორს მო-
ლა აღარ დასჭირდებათ. თითონ საბ-
ჭომაც გადასწყვიტა ამ ხიდის აშენე-
ბა, მაგრამ ქალაქის გამგეობა ამ
გადაწყვეტილებას ყურს არ უგდებს.
მხლა, როგორც ვაივით, რიყის, ბე-
ლაბრის და მუხრანიანთ ხიდთან მცხოვ-
რებთ შეუტანიათ თხოვნა ქალაქის საბ-
ჭოში, რომ ძალა დააბრუნოს ქალაქის
გამგეობას მალე შეუდგეს მუხრა-
ნიანთ ხიდის გაკეთებას.

ჩვეულებრივი ყოვლები

სგან კ. ში საზოგადოდ და საკუთრივ
თავის უფალ სგანეთში

I
სასოფლო ყრილობა და მისი უფ-
ლება. საერთო კავშირი ყველა საზო-
გადოებათა.

რამდენიმე სოფლების კავშირი ერთს
საზოგადოებაში შეადგენდა საზოგა-
დოებას ან სოფლობას (აბუასდ).
მცხოვრებთა რიცხვი საზოგადოებაში
მამრობითი სქესისა, დაახლოვებით 20
წლის წევრით, იყო საზოგადო კრება
(ლუხორ) ან ყრილობა (ლუხორ).
საზოგადოდ თვითუფლს მეკომურიდ-
გან ყველა სრულს წლოვანს მამრო-
ბითის სქესისას ნება და ხმა ჰქონდა
სასოფლო ყრილობაში; კერძოდ კი
ქალებსაც შეეძლოთ და უფლება ჰქონ-
დათ ყრილობაში დასწრებისა, ნამე-
ტურ მაშინ, როდესაც ყრილობაში
ოჯახიდან მამაკაცი რაიმე მიზეზით ვერ
ესწრებოდა და მეორედ, თუ რომე-
ლიმე ოჯახში დედა-კაცს უფრო კარ-
გი ხმა ჰქონდა გავარდნილი, როგორც
ქვიანს და საქმის მკოდნეს, ვინემ
ამვე ოჯახის მამა-კაცებს. მართის სი-
ტყუით, საზოგადო ყრილობაში მიღე-
ბის უფლება ორივე სქესისა ჰქონდა
მცირეს განსხვავებით.

ამ თვის 22-ს და 26-ს ნაშუადღე-
ვის სამ საათზედ ღიღუბეში მარულა გაი-
მართება და საჩუქრებიც დანიშნულია
მსურველთ შეუძლიანთ ჩაეწერონ ამ
თვის ოციდამ.

მართი მანებელი ჩვეულება
თან-და-თან იღვამს ფესვს ჩვენი რკი-
ნის-გზის «სტანციებში». საქმე ის
არის, რომ მატარებლით მოგზაურთ
ბილეთის სკიდვის დროს (მეტადრე
გლენობას) თითო-ორ-ორ კაპიტიეს ხურ-
დას აღარ უბრუნებენ. თუ ვინმე იკად-
რა და მოსთხოვა «კასირს» პასუხად
მაშინვე «ნეტუ მელკია»-ს მოაგებებენ.
მართი ამ გვართავანი მ—ის სტ. უფ-
როსიც ბრძანდება. მთელს ახლო-მან-
ლო სოფლებში კაცს ძვირად შეხე-
დებით — რომ მასზედ საყვედურს არ
აქნადებდეს. შოველ ბილეთის აღების
დროს მეტის გამორთმევისათვის ..

ზორიდან გვატყობინებენ, რომ
ამ ხანად ზორის ხიდზედ გამვლელს
ბაქს აღარ ართმევენ და ბევრს ჰგო-
ნია, რომ ვითომ ბაქი სრულიად მოის-
პო. ნამდვილად-კი საქმე იმაში მდგო-
მარობს, რომ მხოლოდ დროებით
აღარ ართმევენ ბაქს და აპირობენ

სასოფლო ყრილობა იყო უზენაე
სი ინსტანცია სვანურს იურიდიულს
წესთ-წყობილობაში.

სასოფლო ყრილობა დაბოლოვე-
ბით ათავებდა საზოგადო საქმეებს;
არავის არ აძლევდა თავის მოქმედე-
ბის ანგარიშს, არავის წინაშე პასუხის
მგებელი არ იყო. ყრილობას დიდი
რთული და მრავალ გვარი უფლება
ჰქონდა; იგი «მანქის» (მამასახლისი)
თავს-მჯდომარეობით აპყრიდა მოსახ-
ლეს, ერთს ან მეტს, გადასწავდა მისს
სახლ-კარს, განდევნიდა საზოგადოე-
ბიდან მანვე პირთ და დასჯიდა სი-
კვდილით, თუ რომ საზოგადოების
რომელიმე წევრს აღმოაჩნდებოდა,
რომ იგი სცდილობს საზოგადოების
რომელიმე თავადი შვილის ხელში ჩა-
გდებას საქმოდ კერძო ინტერესებისა-
თვის, ერთის სიტყვით, როგორც ხალ-
ხი ამბობს «ვერი მუქდენის» ქვეყნის
მოლაღატეს; სიკვდილით ისჯებოდა
ადგილობრივ ეკლესიათა გამცარე-
ვით.

თუ სასოფლო ყრილობა ორს ზე-
მოდ ნაჩვენებს დანაშაულობაში დაი-
ნახავდა რაიმე პატივსაღებ და შესა-
წყნარებელს საბუთს, მაშინ დანაშა-
ვეთ სიკვდილით დასჯას შეუტყლიდა
ოჯახიანათ აყრით და საზოგადოე-
ბითგან განდევნიოთ. აქ ისიც უნდა
აღნიშნო, რომ რამდენადაც სასტიკ-
ნი არიან ზემოდ მოყვანილი ორი
ზომა დანაშავეთ დასჯისა, იმდენად

კერძო პირზედ გასცენ იჯარით და
მაშინ ბაქს ისევ აიღებენო, თუმცა
ზორის მცხოვრებნი-კი მუამდგომი-
ბენ ვისთანაც ჯერ არს, რომ ხიდზედ
დახარჯული ფული მთლად ზორის
მამრანზედ გაიწეროს და ბაქის აღება
მოისპოს.

გასკეთეს „ნოვაკი“ რედაქციის
შეუტყვი, რომ თბილისში შემდგარა ქ-
ლუბის საზოგადოება, რომელსაც შეუდ-
გენია წესდება და შინაგან საქმეთა მ-
ნისტრის წარუდგენია დასამტკიცებლად.
ამ საზოგადოებას სასულად ჰქვია
„ურთიერთ შორის დამხმარებელი საზო-
გადოება მასწავლებლის და მოსწავლე ქ-
ლუბისა“ და საგანად აქვს:

- ა) დაქმნაროს ფულთი გაჭირვებულ
ნამდვილ წევრთ;
- ბ) უმოკოს საზოგადოების წევრთ ად-
გილი, ჰუკუთილები და სხვა რამ საქმე.
- გ) უმოკოს იათი სადგომი და სხვ.
გამართავს აგრეთვე გამსესხებულ-შემსახველ
კასას, ბიბლიოთეკას, შედგოვიურს გურ-
სკეს, მოსამზადებელს გაჭირვებულს და
კანტორას ადგილების მოსაქმნად.
- ამ საზოგადოებას დაარსების აზრი
ეკუთვნით ვნ. ა. მ. თუქანავისას, შ. სულ-

იშვიათი ყოფილა თვით დანაშაულო-
ბის შემთხვევებიც, თუმცა სრულიად
მათი უარის ყოფა არ შეიძლება. მარ-
თალია, ახლანდელს მოდგმას თავის-
თავად არ ახსოვს ვისიმე სიკვდილით
დასჯა საზოგადოებისაგან, მაგრამ
დაქვემდებარებით სჯერათ ორი ზეპირ-
გადმოცემა ორივე სიკვდილით დასჯის
შესახებ. ორივე ეს შემთხვევანი, რო-
გორც მოგვითხრობს ხალხი, მომხდა-
რა თავისუფალ სვანეთში — იფარის და
შშუკლის საზოგადოებაში. იფარის
საზოგადოების მცხოვრებს ბიგო ბულ-
ბანს შემოუხიზნებია აზნაური ბელა,
გვარად ღვედორიანი, რომელსაც
იფარლების ბატონობა სდამებია.
ბიგო ბულბანის ბოროტ-განზრახუ-
ლობა რომ საზოგადოებას გაუგია,
წამოსულა და ბულბანი წვეტიან ან-
ძახე ჩამოუტყია და ისე მოუტყავს.
ამ გადმოცემის სინამდვილეს, სხვათა-
შორის, შემდეგი ხალხური სიმღერაც
ამტყიცებს, რომელსაც სვანები სმა-
ლხინის დროს იმ გვარსავე მნიშვნე-
ლობას აძლევენ, როგორც საზოგა-
დოდ ქართველები „მარჯალ-ქიშკის“.

«ვისევ ხაბა ბიგო ბულბანს,
იშვა ბელა ბოგრემდ *» ანხილა.
(ვისი დაესხას ბიგო ბულბანს, ე-
ი. წაწყმდეს მისი სულიო, რადგანაც
ბელა ბოგრემს მოიყვანა.) ამ გვარი-
* ბოგრემში სოფელია იფარის საზოგა-
დოებაში.

სახოვისას, ს. ბაბავეისას, ვნ. მ. მ. მე-
ლიქოვისას, ვნ. მ. ა. ანდუთისსვი — დოლ-
გარეუკოვისას, ა. იაკოვლევისას, მ. მა-
ნუხაროვისას და სხვ.

საკვიტოს 23-ს რუსეთის საზო-
გადოების გეში „დუნია“ მოდიოდა მ-
რიუბოლიდამ ფოთში იმიერ კასპიის მხრის
რკინის გზის რუსეთით დატვირთული,
გზასვედ სუსუმ-კალეს ასდოს ქარი დას-
დგომია. ორი დღის ბრძოლის შემდეგ
გეში დაიძირა. იმ ოც-ა ორი კაციდამ,
რომელნიც გემსვედ იყვნენ, როგორც „სა-
კოვის საგუბრნიო უწყებებში“ სწერია,
მხოლოდ ერთი კაცი ვლადიმერ ოკრო-
კოვი გადასრჩენილა. იგი თორმეტი სა-
თი წყალში ყოფილიყო და ბოლოს ინ-
გლისეფს გემს „კაპიტან კალის“ ამო-
ყვანა წყლიდამ და ოდესამი მიეყვანა.
ქვამებს იმედი არა აქვთ მისი მოსრჩენისა.

განჯიადამ სწერენ გასკეთ „გა-
კასს“, რომ ამ თვის ცსრას სუთი
ყანადი გადმოსუდან ჩვენს სამზღვარ-
ზედ სმარსკითილამ და საქონლის წას-
სმა სდომებიათ. მათ შესუდენ ჩაფრები და
თოფის სროლას დაუწყეს და ერთი უა-
ხლთავანი — მამედ - ყუფი - იშმადალ-ოღლი
მოკლეს, დაწარჩენებია ისევე სზარსეთის-

ვე გადმოცემა დარჩენილა შშუკლის
საზოგადოებაში შესახებ ორი ძმის
რატიანებისა, რომელთაც ადგილობ-
რივი ეკლესია გაეცარკეთათ. ორივე
ძმა რატიანები საზოგადოებას სიკე-
დილით დაუსჯია — გაცარკულ ეკლესი-
ის ახლო (ადგილს დღესაც უჩვენებს
ხალხი), ეკლესიიდანვე გამოტანილის
შუბით გამოუფატრავს.

საზოგადოდ მიღებულ წესისა და
ჩვეულების დამარღვეველ პირის შესა-
ხებ დღესაც ხშირად გაიგონებს კაცი
ხალხი აგან: ესა-და-ეს (დამნაშავე)
ასაყრელია (ლეიყრე ლი) «ლეშუმფუ-
რი ლი» (სამამფურეა) «ლეშები ლი»
(სამშუბეა). შეტყველია, ამ გვარ თქმუ-
ლობას კავშირი უნდა ჰქონდეს დამ-
ნაშავეთ სიკვდილის დასჯასთან საზო-
გადოებისაგან.

სასოფლო ყრილობის საქმე იყო
ა) გადაწყვეტა სამტროდ წასვლისა
(ლაიმახვალდ ლიზი) გარეშე ქვეყნებ-
ში, (უმეტეს ნაწილად ჩრდილოეთ
ქავკასიის ხალხებთან — თერგისა და
აშუბანის თემში), ბ) მათი დაბეგრება
და შერიგება, გ) კავშირის შეკვრა
სხვა საზოგადოებასთან, როდესაც ეს
საჭიროდ აღმოჩნდებოდა და დ) განა-
წილება მეკომურთა შორის გარდასა-
ხადისა, თუ ამ უკანასკნელს რაიმე
შემთხვევა მოითხოვდა; მაგალითად,
თუ საზოგადოების რომელიმე წევრი
საზოგადოდ მტერს, გარეშეს მოკლავ-
და, მაშინ საზოგადოება ვალდებუ-

კენ გაიქცენო. ჩაფრების ურიადნიკს ცხუნი დაუჭრესო.

„კავკასიის“ სიტყვით ამ დღეებში კავკასიის გუბერნიის მომრიგებულ შუამავლებს და მასრის „ისპრავნიკებს“ გავსაზრებთ შინაგან საქმეთა მინისტრისაგან შემდეგი ცირკულარი: „კავკასიის მთავრობის მიმართებული მანკობებს, რაჟი მთავრობის ნება დაურთველად ბევრნი მიდიან შუამავლ გუბერნიებში კავკასიაში დასასახლელად და რადგანაც მათ საშუალება არა აქვთ ადმინისტრაციას მალეან აწუხებენ, ამისათვის მთავრობის მიმართებული მთხოვს აკუქმდომო უკუდას გადასახლება კავკასიაში შინაგან საქმეთა მინისტრის ნება-დაურთველად“?

ამას გამო მომრიგებულ შუამავლებმა და მასრის „ისპრავნიკებმა“ უნდა მიიღონ ღონისძიება, რომ კავკასიაში ადარკინ გადასახლდეს ნება დაურთველად, რომლის ასახლება უნდა მიმართოს გუბერნატორს და ამ კიდევ შინაგან საქმეთა მინისტრისათვის უნდა იმუშაოდგომდეს გადასახლების მოსურველთა შესახებ.

იმიერ კასპიის მხრიდან დღევანდელადის ისევ დიდ მალი მარდი მოადის ბაქოში; მკვლავად შუქნა „კიზინტიას“ სეუ გზობაზედ გამოუტანია იმერ კასპიის მხრიდან 14,000 ფუთი მარდი, რომელიც მაშინვე გაიფიქრა ფუთი რვა კაპიტად და კიდევ დიდი წილი რკინის გზით თბილისისკენ გამოუგზავნაო (რქა-ში“)

ლი იყო ენლო მოკლულის კირი-სუფლებსათვის «სისხლი» (წორ) საერთოდ და თანასწორად ყოველს მეკომურს; აგრეთვე თუ საზოგადო საქმის გამო ვინმე იქნებოდა დატყვევებული საზოგადოების წევრთაგანი, პირველი, ე. ი. საზოგადოება იძლეოდა «სახსარს» და თვითონ საზოგადოება იღებდა საერთოდ სახსარს დატყვევებულ საზოგადო მტრისაგან, უცეთუ უკანასკნელი შეიქნებოდა ღირსი დატყვევებისა.

სასოფლო ყრილობა თავისის უფლებით სჯიდა ადგილობრივ ქურდებს, ნამეტურ მაშინ, როდესაც ერთი-ღვივე პირი რამდენჯერმე იყო ქურდობაში შენიშნული. ქურდების დასჯა მდგომარეობდა ჯარიმის (პიბარ) გადახდევინებაში საზოგადოების და ნაქურდალის პატრონის სასარგებლოდ*) რაოდენობა ქურდისაგან ამოსალგებ ჯარიმისა ყრილობის შენდულობაზე და ნებაზე იყო დამოკიდებული, ქურდის ნივთიერის შეძლებისა და მდგომარეობის მიხედვით. მოხდევ

*) ეს ყრილობის უფლება დღემდეა მტკიცედ დაცული. 1880 წ. კალის საზოგადოებაში ერთმა პირმა—მიქელ მარგველიანმა მეზობელს ცხვარი მოკლარა. როგორც კი საზოგადოების ყურამდი მიადწია ამ დანაშაულობამ, მაშინვე სოფლის ყრილობა მოხდა, მიადგა ქურდს, წართვა ერთი ხარი და ორი ცხვარი; ორი ცხვარი მოპარულ ცხვრის პატრონს მისცა ყრილობამ და ხა-

უცხოეთი

◆◆ რომილამ სწერენ «Indépendance: belge»-ს: «მრთის განვლენიანის პირისაგან მივიღე ფრიად საყურადღებო ცნობანი, რომელნიც გვიმტკიცებენ იტალიის მმართველობის სიფთხილეს და, ამავე დროს, გვიჩვენებენ ახალს ავანტიურისტულს მიმართულებას თ-ღის ბისმარკის პოლიტიკისას გერმანიის იმპერიის კანცლერს ამ დღეებში სიტყვიერი წინადადება მიუტია იტალიის მეფე ჰუმბერტისათვის, რომ ამაჲ მიიღოს მონაწილეობა შვეიცარიის განაწილების საქმეში. ბისმარკს უნდოდა ესარგებლნა იმ დავთ, რომელიც იტალიისა და შვეიცარიის შორის ასტყდა ტამოყნის გამო, და იტალია ჰსურდა ჩეთრია საშიშარს საქმეში. რაკი რომის კაბინეთს დათანხმებდა ამ შვეიცარიის საკავშირო იტალიის კანტონების შეერთებაზე თ-ღს ბისმარკს გამოანგარიშებული ჰქონდა, რომ ამ გვარად ყოველ-გვარს ატსტრიისათვის უსიამოვნო მისწრაფებას მოუსპობდა ირიდენტისტებს. იტალიამ უარ-ჰყო რკინის გზათის წინადადება, თუმცა თ-ღის ბისმარკის დანდობილი პირი, რომელიც მეფესთან ვერას გახდა, იტალიის მინისტრებს მიუბრუნდა და ამათი შეცდენა სწადოდა. საზოგადოდ, ჩვენს სახელმწიფო კაცებს უფრო სასარგებლოდ მიანიათ ნეიტრალური რესპუბლიკა ჰყავდეს იტალიას მეზობლად, ვინემ ძლიერი სახელმწიფო (გერმანია), რომელსაც ძალადღე-ღღებდ უფრო-და-უფრო ეხსენებოდა, რომ ქურდს ცხვრის მოპარვისათვის საზოგადოება ერთს ძროხასაც დასჯერდებოდა ჯარიმად ქურდს, მაშინ როდესაც მეორე ქურდს ამ გვარივე დანაშაულობისათვის სამს ხარსაც წაართმევდა.

ყოილობა ახდევინებდა ჯარიმას ყოველს საზოგადოების წევრს, რომელიც მამა-პაპითგან დადგენილ წესსა და რიგს დაარღვევდა; მაგალითად ვინც მელოგინე ქალს დანიშნულ ვადაზე აღრე გამოიყვანდა სახლიდგან, ან უქმად მიღებულ დღეებში იმუშაევებდა და სხვა.

სასოფლო ყრილობას ექვემდებარებოდა სასულიერო წოდებაც. ჩხუბში მონაწილეობის მიღებისათვის ყრილობა ჩამოართმევდა სასულიერო პირს ღირსებას, ა) სამუდამოდ, თუ სასულიერო პირი ვინმეს მოჰკლავდა ან დასჭრიდა და ამის შემდეგ გარდასცემდა ადგილობრივ სასამართლოს ჩვეულებრივ განსახველად, ბ) დროებით, უცეთუ სასულიერო პირს მრუშება გამოანდებოდა და ბ) ჯარიმას გადაახდევინებდა მთერალობისათვის.

რით მოხმარა—დაჰკლა და შესჭამა. როდესაც ადგილობრივ ადმინისტრაციამ თვით მხებელობისათვის უმყოფულობა გამოუცხადა ყრილობას ამ გვარ უკანონო მოქმედებისთვის და დაპირა ხარის გადახდევინება... ამ გვარი შემთხვევები სხვა საზოგადოებაშიც ბევრი გვინახავს უკანასკნელს ხანებში.

ბა. ჩვენი ქვეყანა მაკიეველის სამზობლოც რომ არ იყოს, ისეც უნდა მიმხედარიყავით, ჩვენ რომ ასეთი ცვლილება ჩვენთვის დამაზარალებელი იქნებოდა. თუმცა გერმანიის კანცლერმა თავისი წინადადება ბევრის თვალის მოსატყუებელ პირობებით შეაზავა, მაგრამ, საბედნიეროდ, მან ვერა შესძლო წინ დახედულ იტალიელ დიპლომატების ჩათრევა. იმ პირობა, რომელიც გადმომცა ეს ამბავი, დამარწმუნა, რომ ესეთივე წინადადება თ-ღმა ბისმარკმა საფრანგეთსაც მისცაო, მაგრამ ამ უკანასკნელისაგანაც უარი მიიღო, არა იმიტომ რომ შვეიცარიის განაწილების დროს საფრანგეთი თავის საწილოდ ნაკლებს მოელოდა, ვინემ გერმანია დაირჩენდა, არამედ იმიტომ რომ საფრანგეთის რესპუბლიკას არა ჰსურს თვის აღმოსავლეთ საზღვრებს შეეხოს. საფრანგეთმა თვალსაჩინოდ დაინახა, 1870 წელს, რა საარგებლობაც მოუტანა მას ამ საზღვარმა; გარდა ამისა დიდი უმადურობა იქნებოდა საფრანგეთის მხრივ მონაწილეობის მიღება იმ შეთქმულებაში, რომლის წყალობით შვეიცარიის რესპუბლიკა უნდა განაწილდეს. სიკეთისა და პატივისცემის გარდა არა უნდა ახსოვდეს-რა საფრანგეთს შვეიცარიის რესპუბლიკისაგან. შოველს შემთხვევაში ასეთი მოქმედება ვერ ამოწმებს თ-ღის ბისმარკის მშვიდობიანურ განზრახულებათა მიტი—რაც შოველის ამ ჩემს გამქლავებას, — ყოველის მხრიდან წარმოადგენენ გამამტყუებელს საბუთებს; მაგრამ ვინც გადმომცა ეს

სასოფლო ყრილობის მოვალეობა იყო ზნეობის დაცვა ხალხში; განსაკუთრებული ყურადღება იყო მიქცეული გაუთხოვარს ქალიშვილებზე. თუ ქალიშვილს მეძაობა გამოანდებოდა და ბუმი (ნაბიჭვარი) ეყალებოდა, მაშინ ყრილობა ქალიშვილის დედამამს, და თუ ესენი არა ჰყავდა—მის ყურის მგდებელ ახლო ნათესავებს, ჩამოართმევდა ჯარიმად ერთს დღაურს ყანას ან ამის კვლობაზე სათიბს, ტყეს, რომელიც სასოფლო საბეგრო ადგილებად რჩებოდნენ სამუდამოდ; მეძებ ქალიშვილს და მის ბუშს ეკრძალებოდათ ნაკურთხს მიწაში დამარხვა, საყდრებში მისვლა და დასწრება სახალხო და სამართო დღესასწაულებზე. ნაბუშარ ქალს, გათხოვილი იქმნებოდა თუ გაუთხოვარი არ შეეძლო ლეთისადმი მსხვერპლის შეწირვა თავისთავად.

ყოილობა სჯიდა ნათესაობის დამარღვევლთ ჯარიმით; განსაკუთრებით სასტიკად ეციდებოდა მირონის გამტყებთ

საეკო საქმეს შეუღლების მსურველ მონათესავეთა შორის განიხილავდა და დაბოლოებდა ყრილობა. აღკრძალული იყო და არის ცოლქმრობა ნათესავეთა შორის მეათე შტომდე და სახლი-კაცებში (ლამხუბ) სრულიად, განუსაზღვრელად შტოისა.

ასეთს უფლებას აძლევდა ჩვეულებრივი უფლება სასოფლო ყრილობას.

ამბავი, იმდენად სანდობია, რომ წინაღვე ვერწმუნები მის სინამდვილეს და უარს-ყოფო ყოველ-გვარს თავის გამართლებას. მასრულდებ ამ წერილს გერმანიისა და მსპანიის შორის ამტყუდარის დავის გაკიცხვით იმ პირობაგან, რომელიც სხვა მხრით უყურებენ ამ საქმეს, მიმხედარი არიან საილუმოვებას. ისინი ამტკიცებენ, რომ თ-ღი ბისმარკი მესამე სახელმწიფოსთან სცდილობს დავის ატყებას და რომ მადრიდშიაც იტან ეს საილუმო ზოგიერთმა პირებმა.

◆◆ ინგლისურ ყურნალს «Spectator»-ში დაბეჭდილია დიდად საყურადღებო ბარათი ამ ოცის წლის წინად მიწერილი ლორდ პალმერსტონისაგან ლორდ ჰონ რუსელი-სადმი: «ენკენისთვის 13, 1865 წ. საკვარელო რუსელ! ღონისაგან შლეზვიგისა და ჰოლშტეინის წაგლეჯადილ უსამართლობად, უკეთურობად უნდა ჩათვალოს, მაგრამ რაკი ეს საჭერცოგონი წაერთვა ღონისა, უნდა ვიფიქროთ, როგორ მოვაწყოთ საქმე, რომ იმათგან მეროპამ საარგებლობა ნახოს. მე ამ მხრით ვუყურებ ამ საქმეს და უფრო მოსახდენად მიმაჩნია შლეზვიგისა და ჰოლშტეინის მიკედლება პრუსიასთან, ვინემ მათგან ახალის პატარა სახელმწიფოს შედგენა, რომელიც ხელს შეუწლიდა გერმანიის გაძლიერებას. ღღეს პრუსია მეტად სუსტია, რომ თავის-თავი საიმედო მდგომარეობაში მიანდეს. სასურველია მომავალში გაძლიერება, განერთება გერმანიისა, რომ მან შესძლოს

ძავშირი სვანეთის ყველა ამ გვარად განწყობილ საზოგადოებათა შეადგენდა «ხეობას» (ხეობ), რომელიც მოგვაგონებს ფედერატიულს რესპუბლიკას. იმ საზოგადოებათა კავშირს, რომელსაც სვანები «ხეობს» ეძახიან თავის შესაკრებად ძველათ მიჩენილი ჰქონია შემდეგი ადგილები: სოფ. «ლალავერი», მდებარე ახლანდელ სათავადო სვანეთში, ლახამულას და შარის საზოგადოების შუა, (ეს სოფდღღეს არ არსებობს), იფარის საზოგადოებაში მდებარე მანდორი, ესრეთ წოდებული «სვიმონ» და სოფ. უშგული. ზემოდ ნახსენებ ადგილებზე მოიყრიდა თავს სრულიად ენგურის ხეობაში მდებარე სვანეთი მაშინ, როდესაც კრებაზე გასარჩევი საქმე, საგანი მთელს ხეობას შეეხებოდა, მაგალითად, როდესაც ხეობას ემუქრებოდა რომელიმე თავადიშვილის გვარეულობა დაპყრობას ანა და როდესაც მთელი ხეობა აპირებდა თავს დასხმას რომელიმე მეზობელ ხალხებისას, რაიმე მტერობისათვის. ხევის კრებაზე ესწრებოდნენ თვითიულ საზოგადოებიდგან «მხევიები» (მამასახლისები), რამოდენიმე დეპუტატი და განსაკუთრებით შემთხვევებში თვითო კაცი მეკომურიოგან. ამ გვარი ყრილობა მოხდა თავისუფალ სვანეთში 1875 წელს, რაცა ხალხი აჯანყდა.

(გაგრძელება იქნება)

წინააღმდეგობის გაწევა საფრანგეთისა და რუსეთისათვის, რომელნიც ორის მხრივ, აღმოსავლეთით და დასავლეთით მოსწოლიან მას. მისი აღმოსავლეთი საფრანგეთისა კარგადა გვაქვს ჩვენ შეგნებული: იგი მზაა თავს დაესხას ბელგიას, რენს და სხვასაც, რაც ადვილი დასამორჩილებელია რაც შეეხება რუსეთს, ეს სახელმწიფო მომავალში ისეთს სივრცეს დაიჭერს, როგორც ძველად რომის იმპერიას ეჭრა იგი დაიჭერს სრულიად აზიას, ბრიტანის ინდოეთის გარდა, თუკი ამას მოისურვებს. როდესაც განათლება ფებს მოიღვამს ამ სახელმწიფოს სამფლობელოებში, როდესაც რკინის-გზების საშუალებით მისვლამოსვლა გაადვილდება, რუსეთი მრისხანე სახელმწიფოდ გადაიქცევა, მას შეეძლება დიდ-ძალი ჯარი გაალაშქროს ამ რკინის გზებით და დაემუქროს ერთსა, თუ მეორე ადგილს. ბერმანია ძლიერი უნდა იყოს, რომ ხელი შეუშალოს ამ დაპყრობით მის წინააღმდეგ რუსეთისას და რომ ბერმანია ძლიერი შეიქნეს, მოუცილებელი საჭიროა პრუსიის გაძლიერება, გადიდება. წინააღმდეგობის მიხედვით, მე თუმცა არ ვამართლებ პრუსიისა და ბერმანიის მოქმედებას ხსენებულ საჭიროებათა შესახებ, მაგრამ უფრო ვარჩევდი, რომ ეს საჭიროება პრუსიის მიჭყდობად ვინემ ცალკე სახელმწიფოდ გარდაქუთიყენენ. ბულ-წრფელი თქვენდამი პატივისცხისა.

◆◆ „Times“-ის პარიჟელი კორესპონდენტი სწერს ამ გაზეთში, რომ შუღლ შერიმ მიიღო საზოგადოებათა პალატის ერთი წევრისაგან ბარათი, რომელშიაც ეს წევრი მეგობრულად ჰქიციანდა ყოფილს მინისტრს ინგლისთან დამოკიდებულების შესახებ. შუღლ შერიმაც არ დაიყოვნა პასუხის მიცემა. «დიდის სიამოვნებით მზა ვარ—სწერს ნამინისტრალი—მივიღო თქვენი რჩევანი, მაგრამ უნდა აღვნიშნო, რომ თქვენი აზრები გამოწვეულია ცრუ, თუმცა ძალიან გავრცელებულს, ხმებისაგან ჩემის დამოკიდებულების შესახებ ინგლისთან. თუ როდისმე შეხვდეთ, ბლადსტონს ან ლორდ ბრენვილს, ჰქითხეთ მათ და იტყვიან ჩემზე საყვედურს თუ, ორპირობას მიჭყვებობდი იმ საგნების გარჩევის დროს, რომელთაც ინგლისის მმართველობასთან ერთად ვიხილავდი. მამოტეხილად ვაღიარებ, რომ ამ მეგობრული კავშირის დაქვემდებარებას დასაძინებლად შეუძლებელია. ინგლისი იმათ აფასებს, რომელნიც მას ეწინააღმდეგებიან რაც შეეხება ამ ხალხის ნაციონალურს სიამაყეს და სხვა ხარისხს—ამ ღირსებათ მე მუდამ პატივისცემით ვექცევი. მანა მე არ შეუძლებს მკვახტეზე მოლაპარაკებას და არ მივიყენებ საქმე იმ მუხლამდის, რომელზეც ამ მოლაპარაკებას მოასწრო ბლადსტონის სამინისტროს დაცემამ; ერთი სიტყვა არა თქმულა ინგლისის ჯარების გამოყენებაზე მეგობრულად. აი,

ჩემი დათმობა, და ამისათვის მომხელა მე ამდენი საყვედური, კიცხვა».

მოლოდინი კარგის შემდეგ (სტენია)

სავარძელზედ სტოლთან ზის აზნაური ყამი ყამის-მე გუფდგარმლოვი: იგია შუა ხნის კაცი; სახე, თმა-ულვაში კომლ-ქარტლში გამოყენებულს უგავს; პაპიროზს სწევს, გვერდელად დადის; ამ ყამად დაღვრემილ, ვანდალურ სახეზე სიამოვნება უკრთის. ლაპარაკში ყელის ასოების მაგიერად სასისას ხმარობს, სასის ასოების მაგიერად ენისას და ასე ამ რიგად. ჩოთქი უჭირავს ხელში.

გუფდგარმლოვი. ათასი თუმანი ერთი საზოგადოებისა მმართვეს, რომელიც მე რამდენჯერმე ყინულზე გავაცურე. ამასაც დავცინცლოვ. მაგრამ ამ თანამდებობაში ხარჯიც კი მამივა. ჯერ ერთი ამ მუცელ-ღმერთა ლიტერატორს სოსან სოსლანის ცოტა ჰამა-ხეთქა მოუხდებ! მაგრამ მაგან წონაში ამწია; რა «რეჩი» მათქმევინა, ნახეთ?.. ჰმ, ჰა! რომ არ დამამტიცონ, რომ აო წაბძანებულები წილსა შინა აბრაამისა, მერე?.. მაშ რად მომილოცეს... ჰაი ჰაი! მაგინარიან მე ჩემს მტრებს დავსდრეკ... მინერვა აპოლონოვნა, ჩემო მეუღლე, საცაა ის გაუმძღარი ლიტერატორი, აი გაზეთში რომ «რეჩი» ჩამიკლანა, მოვა. ჩემ მოსვლამდე კარგა გააძღე. პუწიკ არაქელიჩმა რომ ორაგული მომართვა, ისიც ჩახახხინე. (ძარების კაკუნ; შემოდის სოსან სოსლანის მურაღაძე და გორჯასა ნიკორას-მე ჯორაძე.

მურაღაძე. აი, ეგ მიყვარს შენი, სუფრა გაშლილი რომ დამახვედრე. ასეთი «რეჩი» გათქმევინო, რომ... ჩაგაბარონ, რომ სულ ცამ ქუხილი დაიწყოს.

გუფდგარმლოვი. მივდივარ, ტელეგრამებს დავკრავ, ნამდვილს შევიტყობ. სამ საათზე აქა ვარ. (გაღის).

მურაღაძე. (მუთაქხე გაღიბინძა, პაპიროზის ბოლით გაიბურთა ლოყები და რგოლ-რგოლად გამოუშვა). პუწიკ არაქელიჩ, ჩვენი ჰამ ჰამიჩი რომ გაბელადდეს, მაშინ ნახე—ეკამოთ და ესვათ! ისე იმას არ მოსდის კარგი საქმე, როგორც მე; იმას წითელი მუდი უხაროდეს ყელზე, მე კი მუდამ ჩალაგება. (ლაპარაკის დროს ბიჭი სუფრას შლის; მურაღაძე წამის-წამ ფანჯარაში იხედება, იზუყება; გზას თვალს ავლებს) ოხრობა! მუცელი მიყვირის (საათს შინჯავს). მა, ის აღარ ხუმრობს, საათის სამია. მართლ რომ გავიმარჯვოთ. ბა, ბა, ბა!! მაშინ უყურე ენის რბენას, კვერის ცემას, რამდენს მოვლის ჰადა!

პუწიკა. შენ კიდევ ეჭვი გაქვს; მე რომ წუხელ სიზმარი მინახავს—ოჰ, ოჰ! მაცხოვარ, სუბ-სარქის!

მურაღაძე. რა პირს აღებ, გვანუგემ შენის სიზმრით.

პუწიკა. შენ რაღა? ამან კიდევ გაზეთში აქებს, შენ რაო?

ჯორაძე. ტუტუტო! მე ვარ რაცა ვარ, მე იმ შენი მეგობრის, ცარიელი გოგრისა, «სოვეტნიკი» ვარ.

პუწიკა. პარგია! ჰო, მინახავს თუ ახალი ორაგული ლიხვისა; ვა, ვა, ვა! მიკიდნია გირვანქა სამ ასმუშკა ნაკლებ აი... ისე რაღა, რაც მოსკრა, ხომ იცი ერთი კაცი ვარ... სულ წუწუკლები გასდიოდა, რომ მოსკრა; სულ აე თრთოდა (ახევენს თრთოლვას; სოსან ირყევა და ტუჩებს ილოკს). დილით გამომეღვიძა, ბალიში სულ ნერწყვით კი მორიალებულია ზესმის, ნერწყვი მომსვლია, ჰა! ჩემი ძმა აკუჩა მებნება თუ პუწიკო, ეს რა მოსულა შენს თავსაო. ჰია თუ გაქვსო. ძაკუჩაჯან, რა ჰია-მეთქი, ცოცხალ-ცოცხალი ორაგული მიქამია რაღა, ისე სიზმარში-მეთქი.

მურაღაძე (ახევენს, ნერწყვით ყელი ემერება) კარგი, ორაგულზე ნულარ ილაპარაკებ, ვიხრჩობი.

ჯორაძე. მე სიზმარი რას ნიშნავს.

პუწიკა. მა! ძღვევა ჩვენი იქნება... მა, რა ღრიმასას შერები! ბუზნები, თუ ორაგული მიქამია.

მურაღაძე. ოჰ, ჩემად, ნუ მაგონებ. (ბიჭს ჩახახხული ორაგული შემოაქვს)

ჯორაძე. ოჰ, შენ და შენს თავსა! ოჰ, ახლა კი დავიღუპებით.

პუწიკა. რაღა ეა?

ჯორაძე. აი, ამაზე ავიხდებ შენი სიზმარი. საქმე კი წახდება...

მურაღაძე. (წერას თავს ანებებს) ბიჭო, ავიხდინოთ რაღა! (გადასწვდება ორაგულის მათლაფას, პუწიკა ხელს უჭერს). მართი უსუნო მინც. ნერწყვით ამევსო პირი. შჰ, მე ამითი გავიბერები და რაღა «რეჩის» მოვამზადებ... პუწიკ არაქელიჩ, აეხდო რაღა! (გადასწვდება, ოშხივარი ეცემა, ნერწყვს ველარ იმაგრებს და პირზე ხელ-სახოცს იფარებს).

პუწიკა. აი, ჟამ ჟამიჩი მოვიდა. ძეიფზე ვერა სჩანს, თავი ჩაუკიდნია. როცა ნამებია, იცის კი ხოლმე (მიამხნებს სიმღერის კილოზე) «დაგიღრეჯია... აღარ გიცინის პირია».

გუფდგარმლოვი. მგონი დაგაგვიანეთ (სოსანას მათლაფა უჭირავს ხელში, იღმინჯება) ცუდად არის ჩვენი ბელადობის საქმე.

მურაღაძე. სთქვი, სთქვი!...

გუფდგ. ჯერ ვერ ბელადი; ტყუილი გამოდგა მოლოცვა; ერთი ციდალა აკლია. ჯერ არ მისულა წილსა შინა აბრაამისასა... მე აღარ მოვიცალე, მაგრამ ამბავი კი ერთი საათის შემდეგ მოგვივა.

მურაღაძე. მახლას, რაც მოხდა მოხდა, ე სადილს ნულარ ეცდებით. ჰამ ჟამიჩ, კუტოჯან! მიირთვი ორაგული, აკი გიყვარს... დახე რა «რეჩი» დაგიმზადე, ისე აგაყვავე, რო...

გუფდგ. შეღში არ ჩადის არა! (ფრჩხილს იკენებს, პუწიკა თავს აცანცარებს და პურს სწვდება).

მურაღაძე. თვალი მითამაშებს კარგი ამბავი მოგვივა... გემრიელია; ნუ აცივებ და, ნუ!.. (ამ დროს შემოდის ბიჭი და მოაქვს ტელეგრამა, ყველანი წამოაცივიან; სოსანა კი გაშურებული სკამს).

გუფდგ. (ხელების ცახცახით ხსნის ხტება, შუბლზე ხელს ისევს და კითხულობს): გათავდა, გაიმარჯვე! მოგვილოცნია ბელადობა...

მურაღაძე. რას ამბ—ო—ობ!!

მურაღაძე. რეჩი, რეჩი! (მაგრამ ვერც ჰამისათვის დაუნებებია თავი, ლუკმა ყელზე ადგება, მარჯვენა ხელი მათლაფაში რჩება და მარცხენითი მწვანელი ჰაერში).

გუფდგარმლოვი. (შლევას იგრებს)... სურთი.

ს გუშტაქი. ქიქისისთვის 10-ს.

ტელეგრაფები

„ჩრდილოეთის სასაქონლო“ სექტემბრის 12-ს.

სოფია. ოსმალეთის ჯარები რუმელების საზღვარს გადავიდნ და ერთი სოფელი დაიჭინეს. ამ გარემოებას მთელს ბოლგარაში დიდი მღელვანება მოახდინა; ჰუბიქრობენ, რომ ოსმალეთს ძალით განუზრახავს არეულობის დამშვიდება, მაგრამ იმის იმედისა აქვს, რომ სხვა სასქმიფოები ამ საქმეში გაერვიან ხალხის კრებას დასაძვირებს მთავრობისაგან მადებული საშუალებანი და ნ ძალიანი ფრანკის გაღება ომისათვის. ყოველს დანი-მიებას ხმარობენ, რომ არეულობა მაკადონასაშიც არ გავრცელდეს.

მინა. ზორტა ვერა ჰბედავს ენერგოულად მოქმედებას, რადგან ჯარი ცოტა ჰყავს: სტამბოლში სულ 17,000 ჯარია და ანდრანოპოლში 6000; ხონთქარს არ უნდა მოაკლდეს სტამბოლს ჯარს, რადგანაც თავის თავზედა შიშობს; ანდრანოპოლის ჯარი იმდენად სუსტია, რომ გაბედვით მოქმედებას არ შეუძლიან; მაკადონასში მყოფი ჯარები-კი იქვე მშვიდობიანობის დასაცვლად არიან საჭიროანი.

ბელგრადი. განზრახვა აქვთ 15 მილიონის სესხის აღება შესაიარადებლად.

ლონდონი. გაზეთი „Times“-ს ეჭვი ადარს აქვს, რომ თუ ოსმალეთა ძალით მიინდობებს არეულობის დამშვიდებას, სასქმიფოები გაუღებნს იხმარენ ოსმალეთზე, რომ საქმე მშვიდობიანად გათავდეს.

სოფია. მმართველობა თავის საზღვარს გარეთედა გეგმებს ცირკულირით აცხადებს. რომ რუმელების ოსმალნი შეიარაღებულ რაჭიებს ადგენენ, ამისათვის სთხოვს სასქმიფოებს მოსთხოვონ ხონთქარს გადაწყვიტონ შესუსთ თან-ხმან ევა აღმოსავლეთ რუ-

ქედიისა და ბოლგარის შორის კავშირის შეკრახვა თუ არა. თავადი ბოლგარისა მხოლოდ ორი დღის ვადის სდებს და ამის შემდეგ ბრძანებას გასცემს იარაღი ეჭვარს რუმელების ასმალებს.

სექტემბრის 13-ს.

პატივგამოცემი სახელმწიფო რკინის გზებ-ს დროებითი გამგებლობის შეკრებას გზის სამინისტროსთან, რომელიც ენგენსტრუმი უნდა მომხდარიყო, გადადგა.

რუსეთში ყოფილი ბულგარისა და რუმელების აფიერება მარტოვალ არიან სამშობლოში და უკვე გაეშვებინა.

„ნოვოვერემისა“ გაუგონია გათავის და მლაშობის წრეებში განხრახვა არსისა, რომ ბულგარიაში რუსის ჯარა შევიდეს.

ფილიპოპოლი. რუმელების სამხედვრებზე ბაშა-ბუღუკუბა გამოხდენ. თუთ რუმელებში გროვდება მისეკმინათ დაბრუნებული გუნდები. მადეჭრებენ ბოლგარის ჯარის გაღმეჭრებასა და გუშინ თავადის ალექსანდრეს წინამძღოლობით შემოვიდა აქ ცხენოსანი ჯარი. ხალხი აღტაცებით მიეგება. გუშინვე თავადის ჩაბარა ეგვალ ჯარების მთავარ-სარდლობა და წავიდა მოსამხედვრე ადგილების დასახელებად. მამულის-მოყვრული გონობა თან-დათან იღვამებს; ყოველის მხრით მოედან თავისუფალნი ქეომარნი; შემოწინარეობა დიდა. მხარეში სამხედრო მდგომარეობაა გამტაცადებული.

სტამბოლი. სდგება ახალი სამინისტრო. ჯერ-ჯერობით დაინიშნენ: დიდი-გაზინად ჯამილ-ფაშა, ყოფილი ელის პეტროპოვსკი; სამხედრო მინისტრად ალი-საიბ-ფაშა; შინაგან საქმეთ მინისტრად მუჰამედ-ფაშა.

სოფია. გენ. კანტაკოვის ნაგებლად სამხედრო მინისტრად დაინიშნა გენ. ნიკოლოზოვი. სამხედრო მდგომარეობა გამოცხადებულია.

ბერლინი. გერმანიის იმპერატორი ორგანიზაციას, რომ ბოლგარელებმა ეტყობა დაჭრეს იქვე რუსეთისაგან დახმარებისა და უთითებენ გენ. კანტაკოვის განმობაზე და ბოლგარიაში. ეს განმობა განმტკიცებს იმ მდგომარეობას, რომელსაც რუსეთი იქნურს ბოლგარის მიმართ.

ბირჟა

Table with market prices for various goods like flour, oil, and other commodities. Columns include item names and prices in rubles and kopecks.

Table with market prices for various goods like flour, oil, and other commodities. Columns include item names and prices in rubles and kopecks.

ცნობანი

საპადადგომოს დირექტორი ბ-ნი ვარმიშვინი ამით აცხადებს რომ ქ. თბილისის მოქალაქეთა მიერ გარეშე მოსიარულე ავადმყოფთათვის დაბრუნებულს საავადმყოფოში 1866 წლის აპრილის 4-ის მოსაგონებლად შემოღებული არის მცხოვრებთა შეღავათისათვის ღამლაშობით მორიგად ყოფნა ბბ. ექიმთა და ბებიათა.

ამიბები:

არუთინიანი, ორშაბათობით, ხუთშაბათობით და კვირაობით.

ქორონა, სამშაბათობით და შაბათობით.

მელიქ-ფარსადგომი, ოთხშაბათობით და პარასკევობით.

ბაბიბები:

ფილქაქოვისა, სამშაბათობით.

ბაბინოვისა ორშაბათ, ობით და პარასკევობით.

სტამბოლისა, ოთხშაბათობით და შაბათობით.

ლოქოვისა, ხუთშაბათობით და კვირაობით.

რკინის გზა

ფოსტის მატარებელი მიდის თბილისიდან ბათუმიმდე 8 საათზე და 35 წამ. დილით.

ბათუმიდან თბილისში შემოდის 10 საათ. 25 წამ. ღამით.

თბილისიდან ბაქომდე 10 საათზე 55 წამზე ღამით.

ბაქოდან თბილისში შემოდის 8 საათ. დილით.

თბილისიდან სურამიმდე 3 საათ. 15 წამ. ნაშუადღევს.

სურამიდან თბილისში შემოდის 8 საათზე 24 წამ. დილით.

მაზანდა

ხორავისა, რომელიც იყიდება თბილისის ბაზრებში, დუქნებში და ხელდახელ 1 ენკენისთვიდამ 1 ლინობისთვემდე 1885 წ.

გამომცხვარი შურა რუკეთის ფეკილისა — 1 გორ. 5 კ.

აქაურის ფეკილისა: ირ-გელის ხარისხისა — 1 გ. 2 1/2

ქეომარისა — 1 გ. 2 კ.

იმბავე ფეკილისა თორხეში გამომცხვარი:

პირველი ხარისხისა — 1 გ. 4 1/2

ქეომარისა — 1 გ. 3 კ.

მესამისა — 1 გ. 2 1/2

Table with market prices for various goods like flour, oil, and other commodities. Columns include item names and prices in rubles and kopecks.

განცხადება

ნახალი სახელმძღვანელო წიგნი ქართული ქრისტომატია

უმცროს კლასებისთვის. შედგენილი მიხეილ ნახიძისაგან.

შასი თოთხმეტი შაური.

შინაარსი: ა) პატარ-პატარა წერილები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წარმოები, ლექსები და იგავები, ბ) ზღაპრები, გ) საქართველოს ცხოვრებლად და ბუნებლად (რჩეული ადგილები ჩვენი მწერლების საუთეთესო ნა-

წერილები), ლ) საქართველოს ისტორიიდან. წიგნი ისყიდება... წიგნის მალაზიებში. ძალაქ გარედამ ვინც ერთს ეკვმზლიარს დაიბარებს, გასაგზავნი ორი შაური უნდა დაუმატოს. მინც დაიბარებს არა ნაკლებ 10-სა, მას წიგნი დაეთმობა ცამეტ შაურად, ხოლო გაგზავნის ხარჯი კი მისი იქნება (25—17)

ბრ. ჩარკინიანის ქართული წიგნის მალაზიაში ასე-ეებს ლექსი თქმული თ. ალ. მიქელაძისაგან და თ. დათა გუგუნიანისაგან. ფასი ერთი შაური.

Advertisement for 'PEPTONOVYI' chocolate. Includes an image of the chocolate box and text in Georgian describing its benefits for children and the elderly. Price: 20 kopecks per box.

(II. 15375.). (50—18)

ი. ა. ფორბეჯის და დ. ს. სარაჯოვის სპირტისა და არყის დეპოში (თბილისში დ. სარაჯოვის სახლებში სახლის ქუჩაზე). იხილეთა დაწმენილი კურის არაქი სხვა და-სხვა სორტისა და აგრეთვე სხვა-და სხვა გვარი დაწმენილი სპირტი. მისაც ქალაქს გარედამ დაბარება უნდა, შემდეგის ადრესით უნდა დაიბაროს: Въ Тифлисъ. Въ оптовый складъ вина и спирта И. Порякова и Д. Сараджева. (20—20)

Advertisement for 'BALTIC' beer. Includes an image of a beer bottle and text in Georgian describing its quality and availability. Price: 1 ruble 25 kopecks per bottle.

თავისათვის. № 2. ნამდვილად ასუფთავებს თავის კანს ქერტლისაგან, აგრილებს თავს, სპობს თავის ტყვილს, ამისათვის თმა აღარ ჩამოუვა. რადგანაც ამ წამალს ყალბსაც ეყვებენ, გთხოვთ მიაქციოთ ყურადღება ნიშანს (მ. მ. პეტროვი.) ფასი ფლანკონისა 1 მ. 25 კაპ. და 1/2 ფლანკონი 75 კაპ. უმოკრესი საწიკოა: აფთიაქებშია და მოსკოვის-სააფთიაქო ყველა მაღაზიებში. ისეილება რუსეთის და სამხლვარ გარეთელ აფთიაქებში და ყველა სააფთიაქო და სხვა მაღაზიებში. ვინც ბლომად იყიდის მას % დაეთმობა. მსურველთ შეუძლიანთ მიმართონ უმთავრეს საწიკოში: მოსკოვი, ნიკიტას აფთიაქა პეტროვისა, წინაა კელდერსა. ფოსტით 3 მ. და 50 კაპ. ორს ფლანკონზედ ნაკლები არ გაიგზავნება. II. 14120 (10—8)